

“Hoeveel is mijn leven waard?”

Of: “Voor hoeveel euro zou u deze muis vermoorden?” Zo luidde de vraag in het daaropvolgende publieksgesprek, waarbij het publiek werd gevraagd een getal op een kaartje met een muis te schrijven. De antwoorden varieerden van weigering tot het bieden van grote sommen geld. Ik herken de parallel met de morele vraag die de voorstelling stelt: hoeveel is het leven waard van een man die een vrouw zwanger heeft gemaakt, haar in de steek heeft gelaten en haar door meeneed in de ellende heeft geduwd? De man in kwestie is Alfred Ill (in deze productie: Schill), de vrouw is Claire Zachanassian. Het toneelstuk is “My Black Panther” en is gebaseerd op Dürrenmatts “Der Besuch der alten Dame” uit 1956. De Belgische theaterhuizen Theater Stap en Theater FroeFroe werkten voor de derde keer samen en brengen deze klassieker met muzikale begeleiding van Sinay Bavurhe en Stan Martens op het podium van het Grenzenlos Kultur Vol.25 festival.

De setting is het ooit bloeiende stadje Gullen dat Claire Zachanassian vele jaren geleden moest verlaten. Nu keert ze terug als multimiljardair om wraak te nemen. Ondertussen ging de stad failliet en is de laatste hoop van de Gullenaars de oude dame die daadwerkelijk bereid zou zijn de stad vijf miljard te 'geven'. Zachanassian's enige voorwaarde is dat iemand haar toenmalige minnaar Alfred Ill vermoordt. De verleiding van geld is te groot, de armoede is te bitter en de inwoners van Gullen zijn te zwak – daar zijn ze het over eens. Natuurlijk dringen ze aan op 'rechtvaardigheid', niet op geld.

Theater FroeFroe gebruikt haar zelfgemaakte poppen om een esthetische eenheid te creëren onder de Gullenaars. Met hun vergelijkbare, groteske gezichten vertegenwoordigen de poppen de inwoners van Gullen als een collectieve denkende en handelende gemeenschap. Hoe hoger de rang in de samenleving, hoe groter de pop; maar de oude dame overtreft iedereen, vooral als ze aan het einde van de voorstelling verschijnt als een figuur van drie tot vier meter hoog. Een miniatuurversie van de figuren op een tweede niveau achteraan het podium kondigt het verschijnen van de personages op het 'echte' podium aan. Sinds de aankondiging van haar aanbod heeft Claire de bewoners als 'poppen in haar handen', kan men interpreteren. In tegenstelling tot de andere Gullenaars wordt Ill gespeeld door de FroeFroe-acteur Dries De Win. Alsof hij zijn schuld vanaf het begin aanvaardt, draagt hij de gestreepte kleding van een gevangene.

Claire's huisdier, een panter, die ook metaforisch geïnterpreteerd kan worden als Ill, ontsnapt en biedt de inwoners van Gullen de perfecte gelegenheid om zich te bewapenen. Als bedreigend collectief spelen ze tot het laatste moment met de zenuwen van Ill, totdat ze hem daadwerkelijk doodschieten. Wie het precies gedaan heeft, weten we niet. Het was een collectieve moord niet slechts één persoon. Maar welke schuld dragen de inwoners van Gullen? Die van moord of die van zwakte omdat ze zich niet verzetten tegen geld? En misschien is de daadwerkelijke moordenaar wel Claire Zachanassian zelf, die de Gullenaars als marionetten manipuleerde om wraak te nemen en die als zelfbenoemde rechter oordeelt over het lot van de man die haar leven tot een hel maakte? Eén ding is zeker: de inwoners van Gullen ontvangen hun betaling en juichen wanneer het bankbiljetten begint te regenen.

Met de unieke productie waarin poppentheater, muziek en drama worden gecombineerd, zijn Theater Stap en Theater FroeFroe erin geslaagd om de tijdloze tragikomedie van Dürrenmatt met zijn – voor mij – zeer vreemde humor, zo op het podium te brengen dat duidelijk wordt dat de verscheurdheid tussen moraal en geldzucht misschien niet zo ver verwijderd is van onze samenleving.

Geschreven door Zsófia Dull

Vertaald door Google Translate, gereviseerd door Jolien Torbeyns

Origineel: <https://blog.grenzenlos-kultur.de/2023/wie-viel-ist-mein-leben-wert-5141/>